

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre . . .	12 korona
Félévre . . .	6 korona
Negyedévre . . .	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRÓR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

□ □ Ujvidék, □ □
Petőfi-utca 47. szám,ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények küldendők.Ilyen közleményeket és megkere-
séseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Az 1911-ik évi költségvetés.

I.

A városi tanács elkészült az 1911-iki évi városi háztartás költségvetésével és azt kinyomatva a bizottsági tagok közt széjjel osztotta.

A költségelőirányzat csak tegnap juthatott kezeinkhez, így tehát nincs módunkban a számmirádokról még általános véleményt is mondani, de újságírói hivatásunkkal járó kötelességünkben kifolyólag azt behatóan tanulmányozni fogjuk és *ellenzéki* mivoltunknak megfelelőleg szigorú ellenőrzést, és őszinte, de ha szükséges, kiméletlen kritikát fogunk gyakorolni.

A költségvetés könyve általános ismeretlenséggel kezdődik, ezekből kiemeljük az érdekesebb adatokat, újra hangsúlyozzuk, anélkül hogy annak érdemi részével foglalkoznánk.

Az összkiadások 1.457.904 — koronára fog rugni, ellenben az összbevétel 1.101.797. — koronában irányoztatik elő. A deficit tehát 356.107 korona, vagyis százalékban *hetven* százalék, amely százalék a tavalyi legmagasabb 64% pótdadóval szemben újabb 6% emelkedést mutat fel.

A pótdadó 82%-a: 356.104 — korona a kimutatás magyarázó szövege szerint majdnem egészében vagyont nem csökkentő beruházásokra fordítatik és amellett a város fejlődése és virágzása mozdítatik elő.

Ez az állítás, — amelynek helyességéről még nem győződünk meg, — eltekintve a magyarázó szöveg rettenetes magyarságától, kedvező eredménynek tünteti fel a csak 6%-os pótdóemelkedést.

„Ha tovább figyelembe vesszük, hogy az új kórházat, a fürdőt és a kórház-limáni csatornát másfél millióval már felépítettük s ezen kiadásokat, illetve a felvett 2.100.000 korona függő kölcsönnek kamatait, ami 100.000 koronához közeleg, a város szabályozásáért 16.000 koronát, és a népszámlálásra 9000 koronát a költségelőirányzatba felvettük, a mi a községi pótdadó 25%-át teszi s ha ezt a községi pótdadó előző 64%-hoz hozzátesszük, nem 70, hanem 89%-ot tenne ki, viszont pedig ha a megerősítések nem eszközöltük volna, a községi pótdadó nem csak, hogy nem emelkedett, de lényegesen — 45%-ra apadt volna, akkor látjuk, hogy városunk gazdálkodása teljesen megnyugtatólag üzetik.“

Na annak örvendünk, hogy Náray mester önmagával ennyire megelégedett és megnyugtatólag üzetik a gazdálkodás, csak az a kérdés,

hogy a polgárságra megnyugtatólag üzetik-e a gazdálkodás.

Ha a számbeli adatok nem jobbak, mint a magyar szilus, úgy baj van a kréta körül.

Nem megyünk be e cikkünk keretében az érdemi megvitatásába, erre időre van szükségünk, mert lelkiismeretes munkát kívánunk végezni.

Az előszóban olvassuk, ami mindjárt megragadja figyelmünket és a legélesebb kritikát van hivatva kihívni, hogy a közgyűlés által elrendelt *12 új közút* nem lesz meg, ezt a határozatot hatályon kívül helyezte, — nem a miniszter, de a városi tanács. Nem tudjuk, Náray mestert megnyugtatólag üzetik-e az a mód, ahogy a közgyűlési határozatok végrehajtása „üzetik“, de bennünket nem.

Itt súlyos jogsérelem esett a közgyűlésen, mert azt látjuk, hogy a tanács, a törvényhatósági bizottság végrehajtó fóruma megtagadta az engedelmességet és túltette magát a legfontosabb kötelességén.

Nem a formákon esett sérelmet hajszoljuk, hanem a tény, mert a közel jövőben lesz, ha lesz vízvezeték, azért évekig ne legyen ivóvíz egy Európa központjában levő állam ugynevezett kultur városában.

Erről legközelebb többet.

Közegészségünk.

Irta: Dr. Bognár Oszkár.

I.

Talán már elmondhatjuk, hogy a kolera veszedelme múlt fejünk fölött; talán elmenekül ez az amugy is sok csapástól látogatott ország egy borzasztó járvány borzalmaitól. Egy nyomot azonban okvetlenül hagy maga után, — a mi alkalmasint javunkra szolgál, — azt t. i. hogy fel-fellebbentette a fátyolt közegészségügyi igazgatásunkról és az ázsiai kolera fenyegetése beigazolta azt, hogy közgazgatásunk milyen ázsiai.

Már maga az, hogy közegészségügyi törvényünk 1876-ból való, eléggé bizonyítja azt, hogy egészségügyi adminisztrációnk elavult. Az a sok csodás felfedezés, új ismeret, ami az orvosi és egészségügyi tudományokban napfényre került, — nem tudta rábíri az illetékes köröket, hogy évtizedekkel előbb hozott törvényünket a modern élet követelményei szerint átalakítsák. A régi törvényt

toldozzák-foldozzák rendeletekkel, melyek természetesen ad hoc adatnak ki és nélkülöznek mindenféle egyöntetűséget, vezérlő irányelvet.

Ezen a téren is, mint minden olyan téren, ahol kulturáról van szó, — fogott a magyar átok: minden a politikába fullad bele. Közegészségünkre a legilletékebb ember: Andrássy Gyula gróf, Magyarország volt belügyminisztere mondotta a legilletékebb kritikát, szomoruan konstatálva, hogy nem áll oly fokon, mint az kívánatos lenne, de egyszerre rámutatott az okra is, t. i. arra, hogy a politika tereli el a figyelmet és vonja el az erőket az alkotó, kulturumunktól. — „Még az egyetemi tanárok is — panaszolja Andrássy Gyula gróf az orvosoknak Miskolcon tartott gyűlésén — előbbrevalónak tartják a politikát és saját karrierjük megalapozását, mint a tudományok előmozdítását.“

76 év óta gyökeres változás állott be úgy az orvosi tudomány, mint a higiénia terén és bámulatbaejtő felfedezések és gazdag ismeretek terelték ezeket új irányokba. — A bakterologia óriási haladása és pozitív eredményei beigazolták, hogy a legtöbb és legpusztítóbb betegség az emberi szemmel egyáltalán nem látható, csak ezerszeres nagyítások mellett érzékelhető bacillusoktól ered és a betegségek elleni védekezés az óvintézkedésekben áll, amelyek közül leghatásosabb a folytonos és lehető tökéletes tisztaság. — hogy ezen a téren hogyan állunk, arról azt hiszem jobb nem beszélni. — Elszomorító, ha az ember a mostani kolera veszedelem alkalmából kiadott miniszteri rendeleteket olvassa. A legeslegelemibb tisztasági követelményekre, kemény bírságok terhe alatt kell szorítani az embereket, mikor igazán csak a tulajdon érdekeiről van szó. — A lakások tulsufoltak, azok tisztításával, szellőztetésével egyáltalán nem törődnek; de még ha szellőztetni akarnák is, hogy tehetnének azokon a tenyéri ablakokon át. — A trágya és szemétdombok egészen a lakhely mellett, a legcsekélyebb óvintézkedések nélkül. A nagyobb városokban a szemétkihordás, utcatisztítás, csatornázás olyan patriarchális állapotban van, hogy csak egy kisebb mérvű kolera kell s ezrével hullanának az áldozatok.

Bogdány és Társa, Ujvidék

II., Rákóczi-ut 66. (Telefon 219.) ☎ Budapest, VI., Dálnok-u. 12. SAJÁT HÁZBAN TELEFON 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

Igen nagy tévedés azt hinni, hogy a szegénységnek okvetlenül együtt kell járnia a piszokkal, hiszen a tisztasághoz csak víz és levegő szükséges. — Ezen a ponton vár szép feladat a közigazgatásra. Ennek lenne hivatása, hogy erről a népet felvilágosítsa, természetesen nem gőgös rendeletekkel, birságolással, hanem felvilágosító, oktató módon, amire a közigazgatási tisztviselőknek van legtöbb alkalmuk és magas tekintélyüknél fogva tanításuknak, utbaigazításuknak legnagyobb hatékonysága.

De ne várjuk ezt ami „politizáló közigazgatásunk”-tól. Neki nagyobb gondja a politika, vagy tán maga sincs vele tisztában?

Nem mondhatunk sokkal több jót a kórházainkról sem. Számuk kevés, felszerelésük ócska, hiányos, a fekvőhelyek száma kevés. Még jó, ha ilyen kórház van, mert számszámra akadnak még nagyközségek is, ahol kórház nincs.

Azok az állapotok pedig, amelyek az orvosi szolgálat körül uralkodnak, egyenesen kétségbeesítőek. Száz és száz helyen nincs betöltve éveken át a közorvosi állás, még pályázó sem akad. 8—15 községnek van igen sok helyen egy orvosa. — Ezt még csodálni sem lehet, ha tekintetbe vesszük azt silány díjazást, amiben a vidéki orvosok részesülnek. 500—600 forint évi fizetéssel dotálnak orvost. Azért a pár hatosért, a mit egy látogatásért fizetnek, gyakran 8—10 kilométerre kell utaznia, télvíz ieején, nyitott paraszt szekéren, döcögős uton. E mellett hogyan bánik a magyar társadalom az orvosokkal, mint minden egyéb kategóriával, mely nem politizál? Egy harmad-negyed rangu politikusként több tekintély, elismerés az osztályrésze, mint egy elsőrangú orvosnak. Vonatkozik ez nemcsak a társadalomra, amely utóvégre is csak példák után indul, — hanem a hivatalos, felső, sőt legfelsőbb körökre is.

Erre nézve csak egy esetet mondok el. Az irtózatos emlékü ököritői tűzkatasztrófiánál működött orvosok az értesülés után nyomban a helyszínén termettek s gondos munkájukkal egész sereg emberéletet sikerült megmenteniök. E közben minden fölük telhető erőfeszítést fejtettek ki. Éjt-napot egygyéteve ápolták, gondozták betegeiket, egészségüket komolyan fenyegető megerőltetésekre serkentette őket lelkiismeretük és kötelességtudásuk; bátran el lehet mondani, hogy az a munka, amit az ököritői orvosok végeztek, emberfeletti volt, úgy a vállalt, mint várt kötelezettséget sokszorosan felülmulta a nevetségesen csekély díjazással egyáltalán arányos és . . . a királyi kitüntetés mégsem az orvosokat, hanem azokat a mindenestre dicséretre érdemes urnőket érte, akik a sebesülteknek élelmiszereket küldtek.

Mindezek a viszonyok gyökeres és alapos reformra szorulnak.

HIREK.

Kérelem. Vidéki olvasóinkat, akik a f. é. jul.—szept. III. évnegyedre még nem küldték be az előfizetést, kérjük, hogy az immár esedékessé vált hátralékot mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Általános
igazság, hogy az emberek
egyenlő
véleményre jutnak, ha
közvetlen
tapasztalataik egyenlőek.
Szerte az egész országban
községenkinti
tapasztalatok bizonyítják
immár, hogy százával és
ezrével keresik fel az uj-
vidéki ártézi gyógyfürdőt,
melynek vize nem
titkos,
hanem valódi és mégis
csodás hatásu és könnyü-
vé teszi a
választást,
hogy pénzünket külföldre
vigyük-e, vagy
követeljük
a szenvedő betegtől, hogy ha-
zájában, Ujvidéken, keressen
betegségére enyhülést.
E fürdő jótékony hatása
mindenkire, tehát a
nőkre is kiterjed.

Megsemmisített közgyűlési határozat. A törvényhatósági bizottság f. jul. 6-i közgyűlésén tudvalevőleg a tanács javaslata ellen, Richter Dániel és társai ajánlatával szemben, az ujvidéki vadásztársaság utólagos ajánlatát fogadta el s ennek ítélte oda a főzfaerdőbeni vadászjogot; fellebbezés folytán a közig. bíróság az utólagos ajánlatot a szerződési feltételekbe ütközőnek találta s ennek alapján a közgyűlés hivatkozott határozatát feloldotta.

Olvasóköri mulatság. Az ujvidéki katolikus Olvasókör ma, vasárnap, szept. 11-én a lövölde helyiségeiben táncdal egybekötött mulatságot rendez. Szüreti mulatság volt tervezve ámde szülő hiányában lemondtak erről.

A városi fürdő élénkségéről. Dacára annak, hogy a legtöbb magyarországi fürdőben a fő fürdőevad már véget ért, a Városi Ártézi Jódos fürdőben ez a hét, dacára a több napi esőzésnek, teljes élénkségével köszöntött be. Hétfőn és kedden körülbelül 40 új vidéki beteg érkezett a fürdőbe, akik legtöbben itt meggyógyult betegek ajánlatára keresték föl a gyógyhatásáról mind szélesebb körben ismertté lett Városi Ártézi Jódosfürdőt. A jelenleg gyógykezelés alatt álló betegek névsorából a következőket sikerült följegyezni: Popov Rachila gör. kel. plébános neje. Liliomos, tolcsvai Nagy Gábor debreceni csendőrkörület parancsnoka, Debrecenből, Tripolszky Gábor jegyző, Bács, Ohausz János aljegyző, Hódság, özv. Wiegelfeld Fanny magánzónő, Mitrovicáról, Czigner Fülöp földbirtokos neje, Kuczora, Lórián Dezső Máv. hivatalnok neje, Zágráb, Kolling Márton, jegyző Bácsszentiván, Hromadka József bányatiszt, Déva, Fiehn Márton kereskedő Baja, Járity István uradalmi főerdész Illok, Lovrekovits János kereskedő, Zomborbói, Harmath Lajos előjáró Káty, Pessing Hermann kereskedő Vukovár, dr. Rákits Péter Belgrád, Spitzer Sámuel hiv. Budapest stb.

Katonák itthon. Városunk ismét a szokott élénk élet képét nyújtja. A tanév megnyitásával ugyanis nemcsak a kis és nagy deákok vonultak be, hanem e hó 8-án és 9-én a gyakorlatokról hazaértek úgy a honvédek, mint a közösök is.

Önfeledt rendőr. Löder Elek lovasrendőr, ugyanaz, aki a legutóbbi választások alkalmával kardlapozva zavarta meg a választás aktusát, e héten nagyobb botrány hősévé vált Koleszár Sándor csárdájában. Először a bérkocsissal elegyedett szóvitába s az félve a következményektől, fuvardij nélkül odább állt. Ittas fővel azután bele kötött Koleszárba, akít kardjával fejbe vágott. További garázdalkodásait a csárdában jelenvoltak akadályozták meg. Méltó büntetéseképpen másnap elbocsátották a rendőri szolgálatból. (Beküldetett.)

Öngyilkosság. Horváth Lajos 58 éves nap-számos csütörtökön hajnalban lakásán felakasztotta magát s mire tettét észrevették, meghalt. Az öngyilkosság oka gyógyíthatlan betegség.

Szerencsétlenség. Darázs Mátyás 13 éves fiú a csenei szálláson péntek délután játék közben egy szénakazal tetejéről leesett oly szerencsétlenül, hogy a kazal alatt levő szalmahuzó horogba esett, mely arca jobb oldalát szájától füléig felhasította. A fiút a városi kórházban ápolják.

Megszúrt rendőr. Tomics Lázár bérkocsis csütörtök délután a vasuti állomáson összeveszett egy társával, kire kést is rántott. Szilák Péter szolgálatot teljesítő rendőr a verekedők közé ugrott, de vesztére, mert Tomics vakdühében késével rátámadt és jobb tenyerét átszurta.

Felhívás Ujvidék orvosaihoz! Felhívom Ujvidék sz. kir. város orvosait, hogy azok, kik egy netán fellépő kolerajárvány esetén, mint járványorvosok a meghatározott díjazás mellett működni óhajtanak, ebbeli szándékukat szóval vagy írásban f. hó 13-ig a főorvosi hivatalban bejelenteni sziveskedjenek. Ofner Mór tisztii főorvos.

Árverezés. A kézbesíthetetlen vasuti küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénz fizetés mellett, nyilvánosan eladatni: Arad, Nagyszombat szept. 12-én, Békéscsaba, Budapest ny. p. u. 13-án, Pápa, Kassa, Eszék 16-án, Fiume, Sátoraljujhely 19-én, Győr, Szabadka, Miskolc, Nagyvárad, Pécs 20-án, Budapest dunaparti p. u., Losonc, Ujvidék 21-én, Temesvár Józsefváros, Debrecen 22-én, Pozsony, Szatmárnémeti, Szolnok 26-án, Brassó, Kolozsvár, Szeged és Zágráb szept. 27-én.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 2—9-ig bejelentett születések 22, még pedig 15 fiu, 7 leány; meghalt: 17.

Zenta város mozgalmat indított gimnáziumának államosítása végett s ez ügyben a zentai polgármester indokolt kérvényt intézett a miniszteriumhoz.

Tvh. biz. tagok választása a megyében. B. Bodrog vármegyében az idén ejtik meg a törvényhatósági biz. tagok választását, amelyre már is nagyban folynak az előkészületek. Az alispáni hivatal most küldi szét a felszólításokat a községekhez, hogy a tvh. bizottsági választásokhoz szükséges névlajstromot f. október 19-ig okvetlenül betérjesszék.

45.000 korona behajthatlan adó. A bajai közig. bizottság legutóbbi ülésén a pénzügyigazgató azt a szenzációs bejelentést tette, hogy 28.093 k. egyenes adó, 7800 k. utadó és körülbelül 7600 kor. hadmentességi díj behajthatatlan. A bizottság nem tehetett mást, mint tudomásul vette a bejelentést.

Uj gyorsvonat Budapest és Szabadka között. Egyrészt a budapest-zimonyi személyforgalom olyan óriási nagysága, hogy azt a most közlekedő vonatok csak nagynehezen tudják lebonyolítani, másrészt a baja-bátaszéki vonal elsőrangúsításából várható forgalomemelkedés egy új gyorsvonat beállítását teszi szükségessé. A máv. igazgatósága már az idei téli menetrendbe akarta beilleszteni, de mivel a keleti pályaudvar képtelen több vonatot befogadni, ez az új gyorsvonat csak jövő évben fog beállíthatni.

Elgázolta a vonat. Czviačov Márk 45 éves szabadkai fuvaros e hó 7-én krumplít szállított a városba s mikor a vasuti töltéshez ért, beszállt a kocsiról s kantáron vezette a lovakat. Az átjárón nincs sorompó s veszélyt sehol nem látva, nyugodtan rálépett a sínekre. A Palánkáról Szabadkára robogó vonat ugyanakkor érkezett oda s mivel a vonatvezető már nem adhatott ellengőzt, elgázolta Czviačovot. A szerencsétlen embert a robogó vonat 25—30 lépésre hurcolta, a lovakat pedig vagy 18 lépésre vonszolták a véres kerekre. A kocsin állt egy 7 éves gyermek is, amely a szerencsétlen pillanatban leesett a kocsiról és így életben maradt.

Bucsuztatás. Popp György min. tanácsos zombori pénzügyigazgató, akit a király nemrég a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntetett ki, 43 évi szolgálat után a jól megérdemelt nyugalomba vonul. Popp György a napokban érke-

zett vissza szabadságutjáról s a pénzügyigazgatóság a napokban bucsuzott el volt főnökétől, aki Fodor Mihály p. ü. igazgató bucsuztató beszédét és volt hivatalársainak megjelenését nagy meghatottsággal köszönte meg.

Kereskedők Évkönyve. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés 1911-re is kiadja az évről-évre egyaránt értékes és praktikus tartalmával szakkörökben általános elismerést és kedveltséget szerzett Kereskedők Évkönyvét. Az Évkönyv karácsonykor megjelenő negyedik kötetét is ismert szakférfiak írják. A jövő évben két évi ciklusra végzendő országos adó-kivetés alkalmából az Évkönyv nagy részletességgel ismerteti az erre vonatkozó szabályokat. Az adóügy terén még a magyarországi cégek Ausztriában és az egyéb külföldön való megadóztatásának kérdésével foglalkozik behatóan az Évkönyv. Böven tárgyalja a legutóbb megkötött román és szerb vámszerződést, szakmák szerint állapítván meg az új vámtételeknek magyar szempontból való jelentőségét. Közli a ránk nézve fontosabb export-területek áruforgalmi statisztikáját. Behozatalunk valamint mezőgazdasági és ipari termelésünk adatai kapcsán a hazai iparfejlesztés terén való teendőket tárgyalja. Külön fejezetben foglalkozik az Évkönyv az annektált tartományokkal. Ismerteti a mértékhiitelesítési szabályokat, különösen a legutóbb életbelépett és még életbelépő rendeleteket. Magyarítja az új vasuti üzletszabályzatot, az élelmiszer rendszert, az italmérési és dohányelárusítási jogra vonatkozó szabályokat. Közli a fővárosi lakbérszabályzatot, a posta- távirtda és telefonszabályokat és tarifákat. Lesz az Évkönyvben azonkívül kereskedelmi címtár, különféle praktikus táblázat, hasznos utbaigazítás és tudnivaló. A Kereskedők Évkönyvét, melyet az O. M. K. E. tagjai költségmentesen, tagsági járulékok fejében kapnak meg, az Egyesülés megbízásából az idén is Beck Géza helyettes főtítkárszerkeszti.

Elfűstölt milliók. A magyar királyi dohányjövédéki központi igazgatóság most állította össze az év első négy hónapjának statisztikáját, mely szerint elkelték a következő gyártmányok: Általános forgalomban levő gyártmányok közül burnótok 39.800 korona értékben pipadohány 15.079,834 korona értékben, fonadékok 13,588 korona értékben, szivarok 11,853,663 korona értékben, szivarkák 12.082.328 korona értékben, lúgvizkivonat 9538 korona és valódi Havanna-szivarok 6278 korona értékben adtak el. — A belföldi különlegességi gyártmányok közül burnótok 163 korona, pipadohányok 1.726,063 korona, szivarok 991,222 korona, szivarkák 1.553,545 korona értékben keltek el. A külföldi különlegességi gyártmányokból a Havanna, Manila és mexikói szivarok közül 94,539 korona értékű, a török és egyiptomi szivarkák közül 751,406 korona értékű és angol pipadohányból 3728 korona értékű gyártmányt adtak el. Az egész statisztikát összegezve, azt látjuk, hogy 1910. évi január elsejétől 1910. évi április hó végéig a magyar korona országában összesen 44,205.699 korona folyt be az eladott dohánygyártmányokból.

Az 1526. augusztus 29-iki mohácsi csatáról.

A szerencsétlen király midőn harc képtelen lőn, nagy serege és kemény szive kétfelé hasított, szerencsésének szárnyai letörték, elmenekült a harcterről.

Ez a legnagyobb valótlanág, hisz Lajos mint korábban a történetíró maga is mondja: „nem menekült, kitért a harcban, hanem céltalanul vitte a lova a harc képtelen sápadt erőtlén királyt, a ki csak nagynehezen bírta magát a nyeregben tartani, megsebesülve, legyőzve, kirabolva, nyomorultan tönkretéve dicsőségétől megfosztva és környezetétől elha-

gyatva. A szégyen tüze égett az elromlott lelkén. (Lajosnak nem volt oka szégyelni magát.) — Lovastól, fegyverestől a vízbe ugrott és megsziporította azoknak a számát, akik vagy a csatában estek el, vagy pedig a vízbe fultak. „A harc lángjától égve, a vízbe dobta magát,

Az esőtől menekülve, a jégesőre talált „Hálaénekeket és imákat zengedeztünk érte Allának és dicsőítettük szent nevét.”

Itt is ellenmondásba keveredett Kemal pasa, hiszen maga is elősmerte Lajos hősiességét. Ily önfeláldozó harcos semmiesetre sem lehetett öngyilkos. — Horváth Mihály szerint a király Acél s Cetris kamarások kíséretében futott el a csatából, de tőlük elszakadván, a midőn a Cselye partján ugratni akart, lova a meredek partról lecsuszott, hanyatt esett és a király a mocsárba fuladt.

Szerémi György, a király udvari káplánjának emlékirata szerint: „a király 3 testőrtől Aczél, Trepka és Czetric kamarásoktól a Cselye patakánál lova megfeneklett és hátra estében a királyt mocsárba nyomta. Tomori Pál és Szapolyai György az esetről értesülve nyomban visszalovagoltak, a királyt a patakból erre kimentették, és Dunaszekcsőn a plébániára vitték. Szapolyai a királynál maradt.

Alig hogy Tomori eltávozott, Szapolyai a királyt torkon ragadva, egy három élű cseh karddal a királyt jobb oldalán három helyen átdöfte. — Cetris és társai közölték azt Tomorival, aki Szapolyai Györgyöt meggyilkolta. Ezt holtan Szapolyai György hívei felkoncolták Pál érseket.

E gyilkosság palástolására a királyt Cselye partján mjt egy vértanút temették el.

Ott feküdt szegény Lajos király keresztelő szent János felvétele ünnepétől október derekáiig Szapolyai János rendeletére György és Pál országnagyok egy márványkoporsóba a falu templomába tétettek.

1526. évi Szt. Márton napján szombaton Székesfehérváron temettette el. Másnap pedig önmagát koronáztatta meg magyar királylyá!

A víz mint a gyomor- és bélbetegségek óvószere. Mindenki tudja, hogy a Karlsbanban és Marienbadban gyógyulást kereső gyomorbeteg legnagyobb kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a magyar konyha igen izletes, de meglehetősen nehezen emészthető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy a magyar ember az étkezés után a boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsíros ételek emésztését gátolja. A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető hátrányait az ivóvíz van hivatva kiköszörölni. Erre azonban a víznek tisztának, jónak és olyannak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztéshez kellően előkészítse. Közismert dolog, hogy e célra

MOHAI ÁGNES-FORRÁS

a legelső sorban felel meg, mert nemcsak kitűnő oldószere a tápanyagoknak, hanem alkalikus víz lévén, tiszta is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan izgatja s kellemes ízű borital. Háztartások nagy úvegeket be a mohai ÁGNES-vízet olcsón szerezhetik be.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Politikai főmunkatárs Medvetzky Imre.

Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Rohitsi

Tempel

Styria

Donati

forrás. Szénsavdús, diatetikus, üdítő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Legteljesebb gyógyforrás. — Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdegánagnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségekben, a légutak hurutos bántalmánál.

A maga nemében a leggazdagabb tartalmu gyógyforrás leg-erősebb hatásai. Foképen indikálva: idült bélhurutnál, obstipatióknál, epekövél, elhuzási hajlamnál, csúsznál és cukorbetegségnél.

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersósforrások.

Nagybani raktár Magyarországra:
Hoffmann József, Budapest, V. Báthory-u. 8.

Eladó ház.

Árpád utca 11. szám alatti ház, mely áll 2 szoba, konyha, éléskamarából, a hozzátartozó kerttel és udvarral szabad kézből olcsón eladó.

Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál.

931. sz. 1910. végr.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 23596 sz. végzése következtében dr. Kubinyi Károly ügyvéd által képviselt Haip Reinhardt és Gyula cégjára 226 K 60 fill. s jár. erejéig 1909. évi december hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 660 K-ra becsült következő ingóságok, u. m. két ló, egy kocsi, lószerszám, vízi fecskendő nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járás-bíróság 1909-ik évi V. 1909. 2514 számú végzése folytán 604 K 35 fill. tőkekövetelés hátralék erejéig, Osóvén Nedelykov Lázár lakásán leendő megtartására 1910. évi szeptember hó 29-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Újvidék, 1910. évi szept. hó 4-én.

Horváth G. kir. bir. végrehajtó.

Wagner Testvérek Ujvidék.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDES.
CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB
RAKTÁRA.

32-50.

Le

Az elemi és...
valamint sz...
nyelvismere...
tésre ad m...

Mai

Mir

hatalmána...
aldozni és...
szept legy...
majfolt, r...
minden a...
tasa kötel...
eni, ha v...
szépséget...
Kriegl...

Akáci

resen elti...
simit és s...

Akáci

arctisztál...

Aki e...
kell vénü...
megtartja...
összes gy...

KRIE

Budap...

E

könyv

Ujvid

Állandó...
minden nagy...
es szabó ská...
a bőrönd, m...
zok mertek...
azonnal szá...
Könyvkötése...
minták a h...
vago minden...
kivételről.

1-52

Ügyes s

ki a sze...
birja, fe...
Vilim Vo...
ajánlat f...

Pá

Az új...
tör igazgat...
tított ülés...
köt. egyen...
350-350...
tízi állás...
Pálya...
de 40 évn...
Vagy gym...
köt. egész...
nál igazo...
Társ...
bankásbiz...
Cönyben...

Pálya

1910...
Az á...
működés...
A m...
október 10...
Ujvid...

Lecke-órák.

Az elemi és polg. isk. gimnáziumi tantárgyak, valamint szépírás, könyvvitel, német és francia nyelvismeretek alapos tanítására, ill. előkészítésre ad mérsékelt honorárium mellett lecke-órákat

Maislis R., ny. állami tanító.
Arany-u. 3.

Minden nő szeret

hatalmának, vagyis szépségének fenntartására alkalmas és helyesen teszi, hiszen azért nő, hogy szép legyen. Az elcsufító vörös orr, szeplő, májfolt, mitesszer, pattanás, ráncok, foltok, minden arctisztatlanság és bőrhány eltávolítása kötelessége a nőnek, vétek volna rut arccal élni, ha van megbízható tökéletes szer, mely szépséget teremt. Általában legjobban szeretik a Kriegner-féle szépítő-szereket és pedig az

Akácia-crém, mely 2—3 nap alatt minden szépség hiányát gyökeresen eltünteti, teljesen ártalmatlan, fehérít, üdít, simít és szépít. **Ára 2 korona.**

Akácia-szappan, kellemes, tartós és üdítő. **Ára 1 korona.**

Akácia-Puder, védi a bőrt a nap és a szél befolyása, valamint arctisztatlanságok ellen. **Ára 1 korona.**

Aki ezeket a szereket használja, annak nem kell vénüléstől tartania, szépségének hatalmát megtartja a legmagasabb korig. Kaphatók az összes gyógyszertárakban. Póstaizetküldés naponta.

KRIEGNER gyógyszertár
Budapest, Kálvin-tér. Baross-u. 2.

BARTH DOMONKOS

könyvkötő és dobozkészítő
Ujvidék, Zrinyi Ilona-utca 75.

Állandó raktáron tart: üzleti és jegyzőkönyveket minden nagyságban, női kalapdobozt 80 fillertől, posta és szabó skatulyákat 50 fillertől felfelé — jobb mint a bőrönd, mivel könnyű, igen erős és tartós! Dobozok mérték szerint, valamint postai megrendelések azonnal szállítanak és olesó árban számíttatnak. Könyvkötések legmodernebb kivitelben; kívánatra minták a házba küldetnek. Elvállalok szakmámba vagy mindennemű munkákat s kezeskedem a legjobb kivitelről.

Teljes tisztelettel

1—52

BARTH DOMONKOS.

Ügyes segéd a férfidivat szakmában,

ki a szerb, horvát, német s magyar nyelvet bírja, felvétetik október 1. vagy 15-én **Vilim Vogelnél, Eszék I. hová** kimerítő ajánlat fényképpel intézendő. (Nem szezon segédet keresek.

Pályázati hirdetmény.

Az ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságának 1910. évi augusztus 28-án tartott ülésében hozott határozata értelmében kizárólagosan, egyenként 800—800 kor. fizetéssel és 350—350 kor. lakbérrel javadalmazott kezelő-tiszt állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak magyar honos, teljes korú, de 40 évnél nem idősebb, legalább 4 polgári vagy gimnáziumi osztályt végzett egyének, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítványal igazolni tartoznak.

Társpénztáraknál szolgálatban állók és munkásbiztosítási ügyekben jártas egyének évenként részesülnek.

Pályázati kérvények okmányokkal felszerelve 1910. szeptember 30-áig adandók be.

Az állások ideiglenesek és egyévi sikeres működés után véglegesíthetnek.

A megválasztottak állásukat 1910. évi október 16-án elfoglalni tartoznak.

Ujvidék, 1910. szeptember hó 8-án.

Ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztár.

Tyukszem és lábizzadásban szenvedőknek!

„MAGNIFIK“

feltétlen biztos hatású tyukszemirtó 5—6 bekenés után a tyukszem kipusztul. **Ára korona 1.50.**

„CONTRASUDOR“

feltétlen biztos hatású ásványpor láb vagy egyéb testrészi izzadás ellen. **Ára korona 1.—.**

Egyedüli képviselő Ujvidéken

Weisz Vilmos cipőáruház tulajdonos Ferencz József-tér 3. (Wagner palota).

Egyben ajánlom dusan felszerelt

Amerikai, angol és Kobrak-cipő raktáramat.

Hygienikus gyermekcipő osztály.

Szolid kiszolgálás szabott árak mellett.

Bérbeadó ház.

Az Epres-utca 53. sz. alatti ház, mely 3 szobából, 2 konyhából, nagy udvarból és kertből, továbbá istállóból áll és gazdasági célokra alkalmas, f. é. november 1-vel bérbeadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt a háztulajdonos: **ATTILA-UTCA, 16 sz.**

ROSENBERG

zártkörű boszton-tanfolyama

mint évenként, az idén is, október hó végén nyílik meg. Bővebbet a meghívóval együtt később. — Jelentkezni már most lehet. Tisztelettel **ROSENBERG, táncmester.**

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételek következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségek, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Külföldi elosztó: **EPERJES.**

Fatermelő Részvénytársaság Budapest.

Mechanikai Hordógyár

BROD (Szlavonia)

Szállít mindennemű tölgyfahordót, kitűnő minőségben, mérsékelt áron

AJÁNLATOKKAL SZIVESEN SZOLGÁLUNK.

FATERMELŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központi iroda: Budapest, Nádor-utca 19.

Gyártelep: Brod (Szlavonia).

Fábri szálloda átvétele

Ujvidéken.

Van szerencsém a mélyen tisztelt helybeli, vidéki, valamint a kereskedelmi utazó urak szives tudomására juttatni, hogy az ujonnan átalakított 24 vendégszobát, egész ujonnan berendezett kávéházat és éttermet

1910. október hó 1-én

saját kezelésembe átvesszem.

Minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy t. vendégeimnek megelégedését kiérdemljem és hogy a tiszta 24 vendégszobámmal, ujonnan berendezett kávéházzal, valamint izletes konyhával s jó italokkal kényelmes otthont adjak.

A kávéházban naponta elsőrendű zenekar hangversenyez, a vendégszobák villanyvilágítással, nyáron szép kerthelyiséggel, minden vonatnál saját kocsim áll a t. vendégeim rendelkezésére. Mindezen előnyök mellett a szobaárak mérsékelték és családi lakosztályokat hosszabb tartózkodás mellett mérsékelt árban bocsátok t. vendégeim rendelkezésére s mint a magy. Országai Kereskedelmi Utazók egyesületének pártoló tagja a m. t. utazó uraknak az összes szállodai, kávéházi, éttermi számláiból 5 százalékos szelvény fizetés engedélyt adok.

Szives pártfogást kér

Rockenstein József

a Fábri szálloda bérlője.

Használjon Nagysád FÖLDES-féle

Margit-Crémet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen!

A Földes-féle Margit-Créme a főrangú hölgyeknek is kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Paratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit-Crémet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A Földes-féle Margit-Créme ártalmatlan, zsirtalan, vegytiszta készítmény.

A bőr mindennemű tisztátalanságot, szeplőt, pattanást, miteszert, májfoltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít. Nemesak az arcból, hanem a nyak váll és kéz fehéritésére és szépítésére is legalkalmasabb. Nagy tégely 2 korona, kicsi 1 korona minden gyógyszertárban és drogériában.

Készíti és postán küldi:

Földes Kelemen gyógyszerész, Aradon.

Kapható Ujvidéken: Grossinger Károly, Lukács Zsigmond, Nenadovic Vl., Vuics János, és Klein Oszkár drogériákban. 7-8.

BERGER RIZZI gépirói, könyvviteli és gyorsírói

□□□ SZAKISKOLÁT NYITOTT, □□□

mely minden hó 1-én és 15-én kezdi az illető tanfolyamot, meg pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legujabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvvitelé és gyorsírásé 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is

DIJAK: a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvviteli 12 kor., gyorsírói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként. Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hán-utca 5. sz.

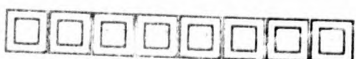
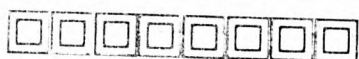
Tanulmányutamról

Berlinből visszatérve, van szerencsém a m. t. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a legujabb modelleket tanulmányoztam s azon helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb izlésnek is meg tudok felelni. — Augusztus 15-e óta műtermem a legjobb munkaerőkkel ellátva és nyitva van. — További szíves pártolást és bizalmat kér teljes tisztelettel

WEITH HERMANN

1-6.

Ujvidék, Rákóczi Ferencz-ut 28.

Butorvevők!

Szíves figyelmüket felhívjuk a HUNGÁRIA kiviteli tömörfa butorgyár

Schönberger és Léderer

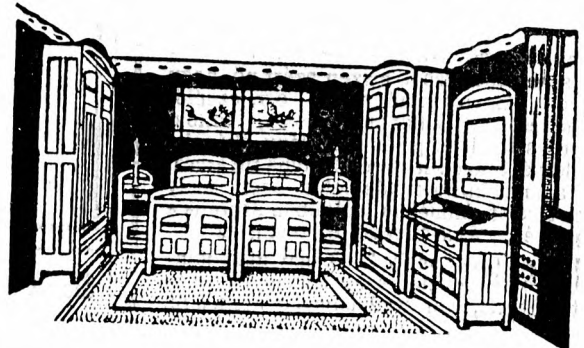
GYÁRTMÁNYAIRA
UJVIDÉK, a gázgyárral szemben.

Hungária-butorok:

csakis elsőrendű száraz-fából készülnek.

Hungária-butorok:

szolidan, izlésesen és finoman vannak kidolgozva.

Hungária-butorok:

ennek folytán nem viselik magukon a tömeggyártás bélyegét, hanem szépek és tartósak.

Hungaria-butorok:

olesóak, mert nem kell értük sem csomagolási költséget fizetni mint a távollevő gyárakból érkező butoroknál és nem rongálódnak a szállítás alatt.

Hungária-butort

minden vevő az eredeti gyári áron kaphat

Schönberger Lipót és Fia újonnan berendezett és új választékkal felszerelt butor-kereskedésében mint a

Hungária kiviteli tömörfa butorgyár

Schönberger és Léderer cég

helyi lerakatánál, Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 7. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a helybeli Grand Hotel Récsei szálloda

éttermét, sörcsarnokát és vigadóját

berbe vettem és szeptember 1-én átveszem.

Bel- és külföldi elsőrangú szállodákban mint konyhafőnök nyert tapasztalataim révén, azon kellemes helyzetben leszek, hogy a t. c. közönség legkényesebb izlését is kielégíthetem és üzletemet a mai modern igényeknek teljesen megfelelően vezethetem.

Helyiségeim kisebb és nagyobb társasvacsorákra, lakodalmakra, összejövetel- és bálókra a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak.

A t. c. közönség nagybecsű támogatásáért esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel

LÁNG JÁNOS.

Izletes konyha, Kitűnő italok és figyelmes kiszolgálás,
Abonensek háiban és házon kívül elfogadtatnak.

Hirdetések

felvételnek a lap kiadóhivatalában és Friedmann Sándor nyomdai műintézetében Rákóczi-ut 11. sz.